

2023-06-08

Möjlighet att lämna skriftliga synpunkter gällande regeringsuppdrag om licensprövningar och beståndsuppskattningar för att möjliggöra nyetablering av småskaligt fiske

I ett regeringsuppdrag ska Havs- och vattenmyndigheten (HaV) [utreda licensprövningar och beståndsskattningar för att möjliggöra nyetablering av småskaligt fiske](#). I arbetet med regeringsuppdraget, som ska redovisas den 30 december 2023, har tre dialogmöten arrangerats under maj månad. HaV bjuder härmed in till möjlighet att även lämna skriftliga synpunkter på regeringsuppdragets frågeställningar. Alla är välkomna att lämna synpunkter, man behöver inte ha deltagit på dialogmötena.

Kort om nuvarande regelverk

Möjligheten att börja fiska påverkas av nuvarande regelverk. Den som fiskar yrkesmässigt i havet måste inneha en fiskelicens och den som fiskar yrkesmässigt i de fem stora sjöarna, utan stöd av enskild fiskerätt, måste inneha en personlig fiskelicens. En fiskelicens kan innehas av en fysisk eller juridisk person (samt är kopplad till fartyg) medan en personlig fiskelicens kan innehas av en fysisk person. Ansökan om fiskelicens och personlig fiskelicens ska prövas av Havs- och vattenmyndigheten. Vid ansökan om nyetablering ska HaV enligt 30 § i fiskelagen pröva om det planerade fisket kommer att bedrivas i näringsverksamhet samt pröva tillgången på fisk. Länsstyrelserna beslutar om redskapsdispenser för dem som innehar personlig fiskelicens. Fiskelicensen är som utgångspunkt giltig i alla svenska vatten men kan begränsas till att inte tillåta ett visst fiske alternativt inriktas till att endast tillåta ett visst fiske.

Inom uppdraget görs bland annat en översyn av nuvarande regelverk.

Frågeställningar vi önskar synpunkter på

1. Kan nyetableringar tänkas påverka redan etablerade fiskare när det gäller möjligheter till lönsamhet? Hur relevant upplever du denna problematik och i vilken sjö/havsområde? Beskriv gärna utförligt. Självlärt kan det påverka något. Men fisket i sötvatten regleras mer av maskstorlek, storlekssortering, nätdispenser samt tillgång på vatten. Nu finns fler yrkesfiskare som har bäring av sitt fiske men som av någon anledning inte får licens och kommer då inte i åtnjutande av olika stöd. Orsaken därtill brukar anges vara "försiktighetsprincipen" då myndigheten självt inte utfört de beståndsuppskattningar som skall ligga till grund för nya licenser. Det är i sanning obegripligt. Ännu märkligare är det i

de små sjöarna där staten inte har något inflytande alls. Där borde man vara generös med licenser. Myndigheten har inget alls att skylla på.

2. Förslag på eventuella ändringar i lagtext/föreskrift för att möjliggöra fler nyetableringar.
 - a. Bör lagstiftningen ändras så att överlåtbarhet av fiskelicenser/personliga fiskelicenser blir möjligt? Vilka risker och möjligheter skulle det innebära?
Ja! Det är svårt att se några risker med det. Detta givet att licensinnehavaren själv får bestämma åt vem han/ hon överlåter licensen till. Vi ser inga risker med detta då hela fiskeverksamheten samtidigt kan överlåtas.
 - b. Enligt dagens lagstiftning ska tillgången på fisk beaktas vid nyetablering av personlig fiskelicens och fiskelicens. Bör denna skrivning utökas för att ta hänsyn till fler faktorer, såsom exempelvis fiskets omfattning eller lokala aspekter? Beskriv gärna utförligt och ge konkreta förslag på ändringar i lagstiftningen.
Insjöfisket begränsas av annat än tillgången på fisk. Se svar i fråga 1. Lämpligen skall lagstiftningen ta hänsyn till detta i sötvatten. Lagen kan skrivas enligt följande: I sötvatten skall licens utfärdas till fiskare som fiskar yrkesmässigt. Detta oavsett storlek på sjö.
 - c. Bör kraven för att få förnyad fiskelicens/personlig fiskelicens ändras? Är det för höga/ för låga krav idag? Bör det provas oftare eller mer sällan?
Det är oklart vilka krav som egentligen gäller. Fiskarförbunden upplever ofta ett godtycke från myndigheten när det gäller licenser och delade licenser. Det är lämpligt att pröva licenserna vart 5:e år. Vidare borde delade licenser, med delade tillstånd/dispenser, vara enkla att få. Det blir inte mer fiske men det blir bättre arbetsförhållanden och kvalitet då licensinnehavaren inte behöver vittja om han/hon är sjuk eller något annat händer. Vidare skall licenser inte återkallas vid föräldradledighet. Sådant oskick strider mot våra grundlagar. Vid sjukdom bör licens återkallas efter tidigast två år.

Fiske i insjöarna:

- d. Hur kan man genomföra ändringar i dispenshanteringen för att möjliggöra ytterligare nyetablering av personlig fiskelicens? Finns det behov av ändringar? Beskriv gärna utförligt.
Först och främst skall dispenserna ges i tid och till det som fisket har rätt till. Exempelvis går det utmärkt att ge dispens till bottensatta gösnät i Gullspångslaxens fredningsområde. SLU är mycket tydlig med att det inte finns någon lax på de angivna djupen. Neddragningar av nätlängder för att ge fler möjlighet till fiske är fel väg att gå. Ger sig en nyetablerad in i fisket så vet personen rimligen vad som gäller.
Likaså bör länsstyrelserna vara generösa med laxnätsdispenser i Vättern. Laxen sätts ut för yrkesfisket, inte av någon annan anledning.
Om myndigheten fortsätter (helt i onödan) att vara mycket restriktiv med personliga fiskelicenser så bör delade licenser, inkluderande delade redskapstillstånd/dispenser vara enkla att få. Det ökar inte fisket men det blir en mycket större trygghet.
Sedan var det beståndsuppskattningarna också... Staten har tagit på sig att göra beståndsuppskattningar i de större sjöarna som skall ligga till grund för licenser och dispenser. Se då åtminstone till att göra dem!

Fiske i havet:

- e. I enlighet med EU-regelverk finns krav på att införande av ny fiskekapacitet endast kan tillåtas om minst motsvarande mängd förs ut. I dagsläget är

fiskekapacitet giltig i tre år om kapaciteten inte aktiveras, därefter kan kapaciteten inte längre användas. Det finns en marknad för detta, där befintliga fiskare har betalat för sin fiskekapacitet. Bör Sveriges tillämpning av EU:s in- och utförselregler ändras för att underlätta nyetablering i det småskaliga kustnära fisket, exempelvis genom att släppa på kravet om utförsel i segmentet med passiva redskap? Vilka för- och nackdelar skulle det innebära för nya och för redan etablerade fiskare?

3. Övriga synpunkter?

Genom åren så har statliga stöd och EU-stöd betalats ut till företag inom fisket för utveckling i dess verksamhet med båthus, beredningsmöjligheter etc. Dessa stöd har varit till för att främja företagandet och fisket i Sverige. Det är viktigt att dessa nedlagda medel gör nytta även till nya fiskare/företagare vid överlåtelse av licenser, och det är i samband med det en möjlighet för den som avvecklar sitt företag att få en möjlighet att kunna sälja sina redskap och ekonomibyggnader till den kommande nya licenstagaren till yrkesfiskelicensen.

Det har ju på senare tid visat sig att ålen i Mälaren och Hjälmararen inte kan ta sig till Sargasso för lek. Tidigare visste vi att ålen har mycket svårt att klara sig förbi turbiner i vattendrag. Samtidigt visar det sig att ålen glädjande nog ökar vid våra kuster. Av den anledningen bör yrkesfiskare med yrkesfiskarlicens i insjöar uppströms minst tre vandringshinder och/eller så belägna att ålen inte hittar till lek i Sargasso också tilldelas ållicens. Det finns ingen som helst anledning att neka någon av dessa yrkesfiskare det. Vi anser vidare att försäljningsförbudet av ål som fångats ovanför minst tre vandringshinder är felaktigt. Ålen går en säker död till mötes oavsett konsumtionsfiske efter den eller inte. Det är ju tillåtet att sätta ut ål och då borde det rimligen också vara tillåtet att fiska och sälja ålen.

Avslutningsvis ber vi myndigheten att förklara främst Mälaren för en sälfri sjö. Efter ombyggnaden av Slussen, och den goda tillgången på fisk i Mälaren, så är det en tidsfråga innan sälarna hittar in. Fisket i insjöarna är på intet sätt förberett för säl. Kostnaderna för säl i Mälaren är oöverstigliga.

Besvara frågeställningarna

Vi önskar ta del av era synpunkter genom att ni besvarar frågorna ovan och skickar dem till havochvatten@havochvatten.se och uppger diarienummer **1185-2023**.